

2. WAIMAPU MARAE

MAUAO TE MAUNGA

2. WAIMAPU MARAE MAUAO TE MAUNGA

Tērā ētahi maunga e whā, i tū ki waenga i ngā puke, i ngā kōawaawa i ngā paenga o te wao o Hautere. Arā a Pononga (he mōkai, hāwini rānei) me tētahi maunga rangatira; he taumata i kākahutia hei tohu whenua ki ngā iwi o Tauranga Moana. Ki te uru-mā-tonga te āhua hangareka o tētahi maunga rerehua; he wahine i kākahutia ki ngā tini aruhe, kōkōmuka, rākau hoki a Tāne. Ki te rāwhiti, tū ai tētahi maunga mokemoke tuawhā e whātaretare ana ki te ngahere, ki tua o Pononga. I kōingoingo tēnei maunga mokemoke kia kite atu ai i te maunga āhua reka, engari nā te aukatinga o tana titiro atu, ka tipu te pūhaehae, nāwai rā ka mōhiotia tēnei maunga, ko Harawene.

I mate kanehe a Pononga ki te maunga ataahua. Engari, kua riro kē tōna ngākau i te maunga ātaahua rangatira, nā i auraki atu te wai ki a ia kia matomato te tipu o ōna kākahu rākau rā. Nā, ka mōhiotia tēnei maunga rangatira ko Ōtānewainuku. Nā aua wai rere tonu i puea mai te ingoa o te maunga ātaahua rā: nā, ka mōhitotia ia ko Pūwhenua.

Kāore he putanga ki te maunga mōkai nei, kāore ōna mana ki te whakawai i a Pūwhenua hei wahine māna. Nā tōna pouri, rāwakiwaki hoki, i whakatau ia ki te whakatoromi i a ia anō ki roto i te Moananui-a-Kiwa. Ka karanga ia ki ngā patupaiarehe, he iwi tipua i noho ki te wao o Hautere. He hoa rātou ki a ia, ā, nā tā rātou tūmatarau i tāmakatia ai ētahi taura nui, hei tō atu i a Pononga mai i te tuawhenua ki te moana. I a rātou e kume ake ana i ngā taura, ka tākina tā rātou karakia:

E hika tū ake
Ki runga rā whītiki taua
Hei tama tū
Uea ki te uru
Kumea ki te tonga
Hiki nuku Hiki rangi i arā rā
Ka ngaru e, ka ngaru e
Tōia ki te hau marangai
Kia whakarongo taku kiri
Te kikini a te rehutai
o ngā ngaru whatiwhati
e haruru mai nei
Wī, wī wī
Wā wā wā A! hā! hā!
Horahia ō mata
ki a Meremere-tū-ahiahi
Hei taki i te ara
ki a Tangaroa
He atua hao i te tini ki te pō
E kokoia e ara e
Kōrihi te manu,
Takiri mai te ata

I a rātou e tō atu ana i a Pononga mai i te Waoku, ka tākina e rātou tēnei karakia; ka keria te kōawaawa e rere nei te awa o Waimapu, ā, ka whāia e rātou te awaroa o Tauranga Moana, ka tōhipa i Hairīni, i Maungatapu, i Matapihi, i Te Papa hoki. Ka kumea a Pononga e ngā patupaiarehe ki te ākau o te Moananui-ā-Kiwa. Engari, kua takiri mai te awatea, nō te ekenga o te rā, ka tūramatia ai te tihi o Pononga, ka ngahua ki reira. Ka rere atu ngā patupaiarehe, he iwi rere pō, kei mau i te whitinga o te rā, ka parahuti te haere ki te marumarū ā-pō o ngā ngahere me ngā kōawa o Hautere.

Ka tapaina tēnei maunga e ngā patupaiarehe, hei hēteri ki te wahapū o Tauranga Moana. I karangatia ia, ko Mauao, arā, i mau i te ao, i tūramatia rānei e ngā ihi o te atatū. Nāwai rā, ka nui ake tōna mana i tērā o tāna tauwhāinga, te maunga rangatira o Hautere.

Nō te ūngututanga mai o te waka Tākitimu, ka tapā anō te maunga, ko Maunganui, arā, te maunga nui.

Ko Mauao te tūtohu whenua rangatira o ngā iwi o Tauranga Moana:

Ko Mauao te maunga,
Ko Tauranga te moana.